

Yttrande ang betänkandet; Areella näringar vid vatten (SOU 2023:103)

Lantbrukarnas Riksförbund, LRF, har beretts möjlighet att inkomma med synpunkter på rubricerad remiss. LRF vill anföra följande.

Utredningen genomsyras av en positiv syn på lantbruk i allmänhet och mindre lantbruksföretag i synnerhet vilket är mycket glädjande då även de utför en stor nytta för öppna landskap, biologisk mångfald, livsmedelsproduktion och för Sveriges försvarsförmåga.

Utredningen har undersökt Jord- och skogsbrukets undantag från strandskyddet där en problematik varit att om en verksamhet varit ”för liten” i förhållande till övrig verksamhet så har den inte getts undantag från strandskyddet.

Detta har missgynnats nystartsföretag, generationsskiften samt små företag med få djur, exempelvis kor, hästar eller får, som ofta bedrivit sitt jordbruk på deltid.

Utredningen föreslår att även en bisyssla inom jord- och skogsbruk ska undantas från strandskyddet. Det är en förbättring i regelverket som vi ser positivt på och bifaller.

Det föreslås också en ny dispens från strandskyddet för byggnationer för naturturism och gårdsbaserad fisketurism. Turism är positivt för landsbygden så det är bra med en möjlighet att även nyttja området närmast stranden för det. En mening med denna dispens är att den ska vara ”mer möjlig att få” i glest bebyggda områden vilket är precis en sådan differentiering av strandskyddet som LRF efterfrågat för hela strandskyddslagstiftningen.

Här följer utredningens förslag följt av LRFs kommentar:

Utredningens förslag. Vägledning kring tillämpningen bör tas fram

”Vid en samlad bedömning har vi funnit att det inte är lämpligt att förtydliganden om undantagsbestämmelsens tillämpningsområde görs genom en förordning eller myndighetsföreskrifter. Det kan inte uteslutas att detta skulle medföra att tillämpningsområdet utvidgas eller inskränks. Det skulle också kunna bli mindre hållbart över tid att en myndighet kan föreskriva vilka grenar av en viss areell näring som ska ges undantag från strandskyddsbestämmelserna. I stället har utredningen stannat vid att föreslå att vägledning om tillämpningen av undantagsbestämmelsen tas fram av ansvarig myndighet. En vägledning kan till exempel sammanfatta och ge en samlad överblick över rättsläget. Även om en vägledning inte är juridiskt bindande kan en sådan ge klarhet och mer lättillgängligt sammanfatta vad som hittills framkommit

om tillämpningsområdet genom praxis och förarbetsuttalanden”.

LRFs kommentar: Vi är tveksamma till nytta med en sådan vägledning. Vi menar att det är tydligt redan idag med vad som är Jordbruk och skogsbruk. Vi ser därför ingen större nytta med att en vägledning utformas för det. Eftersom en vägledning ändå inte är juridiskt bindande bedömer vi att det är klokare att invänta ifall det uppkommer gränsdragningsproblem och därefter införa åtgärder för att lösa de problem som uppstått. (Risk är annars att mer krångel och administration skapas än vad som är motiverat.)

Utredningens förslag. Det bör införas ett nytt särskilt skäl till dispens för småskaliga förvärvsverksamheter på landsbygden.

”Vi föreslår att det införs en ny möjlighet till dispens från strandskyddet för småskaliga förvärvsverksamheter i syfte att främja långsiktig sysselsättning på landsbygden. En gårdsbaserad fisketurism verksamhet eller naturturismverksamhet skulle exempelvis kunna anses vara en sådan småskalig förvärvsverksamhet”

LRF bifaller förslaget.

LRF vill här särskilt lyfta fram det som skrivs kring denna dispens möjlighet att differentiera strandskyddet så det ska vara enklare att få dispens vid låg bebyggelsegrad och lågt bebyggelsetryck. Detta är något som skulle behöva omgärda alla områden som är strandskyddade utifrån dagens strandskydd.

Utredningens förslag. Justering av omsättningskravet

”Vi föreslår nu att delar av omsättningskravet ska justeras genom en lagändring av undantagsbestämmelsen i 7 kap. 16 § 1 miljöbalken, och att undantagsbestämmelsen även framöver ska exkludera hobbyverksamheter. Justeringen av omsättningskravet sker på så sätt att det görs ett tillägg till undantagsbestämmelsen där det föreskrivs att en bisyssla ska omfattas av undantagsbestämmelsen om näringen utgör förvärvsverksamhet, vilket dels lindrar delar av omsättningskravet, dels exkluderar hobbyverksamhet. Vi bedömer att justeringen av omsättningskravet bör leda till färre tillämpningsproblem och att det justerade omsättningskravet är bättre anpassat för de som har nystartad verksamhet inom de areella näringarna eller oregelbundna inkomster från en areell näring.

Vi föreslår vidare att kravet på att en verksamhet ska ha viss varaktighet, som redan i dag ställs på en areell näring för att den ska kunna omfattas av undantagsbestämmelsen, bör framgå av undantagsbestämmelsen genom en lagändring för att kravet ska vara mer förutsägbart för den enskilde”.

LRF bifaller förslaget.

Utredningens förslag. Det funktionella kravet förtydligas

*Enligt förarbetena till undantagsbestämmelsen bör hänsyn tas till om det skulle innebära orimliga merkostnader eller tidsförluster för näringsidkaren med en lokalisering utanför strandskyddsområdet.*³ 3Prop. 2008/09:119 s. 101. 16 SOU 2023:103.

Ett förslag på sätt att förtydliga det funktionella kravet är att göra ett tillägg i lagtexten gällande termen funktionellt samband, som bland annat förekommit i praxis från Mark- och miljööverdomstolen. Detta innebär ett förtydligande av att varje annan tänkbar placering inte ska behöva övervägas för en anläggning eller åtgärd, till exempel lokalisering på mark som en näringsidkare inte äger (men som denne skulle kunna förvärva). Utredningen lämnar således förslag på att göra ett tillägg i paragrafen gällande termen funktionellt samband. Genom detta blir det tydligare att det funktionella kravet också kan uppfyllas genom att etablera ett funktionellt samband mellan anläggningen eller åtgärden och placeringen inom strandskyddsområdet.

LRF bifaller förslaget.

Det bör tilläggas att markägarens bedömning ska ges störst vikt i denna bedömning, då ingen bättre än markägaren kan bedöma vart den lämpligaste placeringen är.

Avslutningsvis så ställer sig LRF positivt till att vattenbruk ska omfattas av areella näringars undantagsbestämmelser från strandskyddet

Med vänliga hälsningar

LANTBRUKARNAS RIKSFÖRBUND

Björn Galant
Samordnare
Näringspolitisk Analys

Magnus Kindbom
Tf enhetschef
Näringspolitisk analys